

1. CIRCUMSTANȚE

Piscicultura de apă dulce domină, la nivel global, producția având o cotă de 85,4% din volum, din care speciile aflate la nivele trofice reduse contribuie preponderent (67,3%) la producția din acvacultură¹. Ciprinidele furnizează 48% din producția globală de acvacultură, crapul fiind cea de-a treia specie ca producție anuală cu 4.236,3 mii tone. În același timp, cota ciprinidelor în producția Uniunii Europene este de 7,2%, în timp de doar 20,6% din producția de acvacultură provine din ape dulci². Mai mult, majoritatea producției europene este constituită din pești carnivori, plasați la nivele superioare ale lanțului trofic, care necesită proteină din făină de pește, având originea, de cele mai multe ori în pescuitul marin.

De asemenea, există o diferență semnificativă în dezvoltarea cantitativă a acvaculturii. În timp de acvacultura globală crește cu 6,5% anual, producția Uniunii Europene crește cu sub 2%. Un alt fapt demn de menționat este că Uniunea Europeană este capabilă să asigure doar 15% din necesarul de consum, din care acvacultura furnizează jumătate (7,5%). 85% din produsele din acvacultură provin din import, ceea ce reprezintă o provocare majoră atât din punct de vedere al durabilității, cât și al securității alimentare.

Datele demonstrează cu claritate că rolul pisciculturii de apă dulce în viitor trebuie crescut pentru a putea asigura o ofertă durabilă și sănătoasă de pește. De aceea, trebuie accentuată dezvoltarea acvaculturii de apă dulce în UE. Aceasta se poate realiza prin elaborarea și punerea în aplicare a unui sistem consistent și complex de politici, care, în prezent, sunt imperceptibile atât în politicile de cercetare, în orientările strategice pentru acvacultură, cât și în schemele europene de sprijin.

Sectorul acvaculturii de apă dulce din UE este dominat de specii care aparțin a două mari familii taxonomice: Salmonidae și Cyprinidae. Producția lor reprezintă 83% din producția de apă dulce a UE. Creșterea speciilor acestor două familii prezintă o distribuție regională remarcabilă. În prezent, creșterea crapului are loc, preponderent, în Europa centrală și de Est³. Totuși, creșterea crapului în eleșteie și iazuri reprezintă un patrimoniu cultural comun european, cu o istorie multimilenară puternic legată de creștinism, dar și de dezvoltarea comunităților locale. Datele indică faptul că volumul producției a scăzut dramatic mai ales în majoritatea țărilor vest-europene cu tradiție în piscicultura în eleșteie și iazuri, în timp ce în majoritatea țărilor din Europa Centrală și de Est acesta și-a menținut relevanța³.

O fermă ciprinicolă tipică înseamnă un sistem tradițional de producție, extensiv, care a fost dezvoltat pas cu pas urmând nevoile societății. Acesta se bazează pe ciclul nutrienților naturali tipic ecosistemelor zonelor umede. El funcționează a un sistem ecologic deschis, în care procesele naturale și cele tehnologice se stimulează indisolubil reciproc⁴. Pe lângă valorii economice directe, acvacultura tradițională în eleșteie și iazuri prezintă beneficii socio-economice și de mediu diverse și complexe. Piscicultura în bazine de pământ necesită consumuri reduse ceea ce

---

¹ FAO Fishstat, (2018)

² FAO, (2022) The State of World Fisheries and Aquaculture 2022. Towards Blue Transformation. Rome, FAO. <https://doi.org/10.4060/cc0461en>

³ EUMOFA, (2021) Freshwater aquaculture in the EU.

⁴ AAC (2021) The provision of ecosystem services by European aquaculture

îi conferă o reziliență economică ridicată; este puternic integrată în mediul natural și, în consecință, are un impact redus asupra mediului înconjurător^{5,6}; în plus, aceasta furnizează o rețea complexă de servicii ecosistemice^{7,8,9}.

În ultimii ani, din ce în ce mai multă informație științifică despre interacțiunile pozitive dintre piscicultură și mediul înconjurător, precum și despre rolul acesteia în atenuarea efectelor schimbărilor climatice a devenit disponibilă, în ciuda practicilor UE de subestimare a sprijinului acordat acvaculturii de apă dulce¹⁰. Este de asemenea regretabil că interesul Comisiei Europene se concentrează aproape exclusiv pe dezvoltarea culturii algelor și că nu ia în considerare acvacultura tradițională a speciilor de pești de nivel trofic scăzut, așa cum este piscicultura în eleșteie și iazuri. Acest tip de piscicultură poate furniza cunoștințe și lecții învățate pentru dezvoltarea practicilor agricole circulare. Acvacultura de apă dulce a speciilor de la nivel trofic redus trebuie să constituie o componentă importantă a bioeconomiei albastre, nu doar prin prisma unui sector producător, durabil și eficient, de biomasă, dar și din perspectiva potențialului său de reducere a deșeurilor și de furnizare a serviciilor naturale complexe.

2. SINTEZA DECLARAȚIILOR ȘI REZOLUȚIILOR CONFERINȚELOR ANTERIOARE

Din 2011 au fost organizate cinci Conferințe Internaționale a Crescătorilor de Crap: 2011, Kazimierz Dolny, Polonia; 2013, Wrocław, Polonia; 2015, Vodňany, Cehia; 2017, Zagreb, Croația; 2019, Ansbach, Germania¹¹. Fiecare Conferință a adoptat și publicat un document final (Scrisoare de recomandare, Rezoluție, Declarație și Rezoluție). Deși structura și conținutul acestor documente finale prezintă o mare diversitate, pot fi, totuși, identificate trei secțiuni majore: (1) Prezentarea specificității/impactului pozitiv al pisciculturii în bazine de pământ; (2) Prezentarea obstacolelor și amenințărilor care împiedică dezvoltarea pisciculturii în eleșteie și iazuri; (3) Propuneri de acțiuni pentru a consolida sectorul și a promova creșterea acestuia. Întrucât tehnologia dominantă a producției de crap comun în Europa este creșterea extensivă și semi-intensivă în eleșteie și iazuri, constatările și recomandările sunt la fel de relevante atât pentru cultivarea crapului comun, cât și pentru creșterea peștelui în general în bazine de pământ unde se aplică tehnologii de creștere extensivă și semi-intensivă. Principalele constatări și recomandări sunt rezumate în cele ce urmează conform celor trei secțiuni principale ale documentelor finale ale celor cinci conferințe internaționale anterioare menționate mai sus.

Prezentarea specificității/impactului pozitiv al pisciculturii în bazine de pământ:

- furnizarea peștelui proaspăt de înaltă calitate pieței locale;
- contribuția la prosperitatea comunităților rurale;
- menținerea și îmbunătățirea biodiversității, furnizarea serviciilor ecosistemice;
- îmbunătățirea managementului apei;
- conservarea și îmbunătățirea valorilor sociale și culturale;
- menținerea stocurilor de pești indigeni;
- contribuția la “Economia albastră”.

Prezentarea obstacolelor și amenințărilor care împiedică dezvoltarea pisciculturii în eleșteie și iazuri:

- pierderile cauzate de prădători nu sunt compensate;
- povara administrativă;

⁵ Roy et al. (2020) Nutrient footprint and ecosystem services of carp production in European fishponds in contrast to EU crop and livestock sectors. *Journal of Cleaner Production* 270 (2020) 122268. DOI:10.1016/j.jclepro.2020.122268

⁶ Foundation for Development of Fisheries Sciences – NAIK Research Institute for Fisheries and Aquaculture (Eds). (2020) Role of freshwater pond aquaculture in the maintenance of natural values of wetland habitats. Szarvas. Pp.21.

⁷ Willot, P.A., Aubin, J., Salles, J-M., Wilfart, A. (2019) Ecosystem service framework and typology for an ecosystem approach to aquaculture. *Aquaculture, Elsevier*, 2019, 512, pp.734260. ff10.1016/j.aquaculture.2019.734260ff. fffhalshs-02172389f.

⁸ Palásti, P., Kiss, M., Gulyás, Á., Kerepeczki, É. (2020) Expert Knowledge and Perceptions about the Ecosystem Services and Natural Values of Hungarian Fishpond Systems. *Water*, 12. 2144.

⁹ Färber et al. (2020): Pilotstudie 7 – Umweltdaten der Aquakultur. Umweltbundesamt, Wien

¹⁰ European Commission DG RTD (2022) Portfolio Analysis Horizon 2020 Aquaculture Projects. Expert report.

¹¹ Before the series of International Carp Conferences jointly organized by main carp producing countries, international carp conferences were organized in Szczyrk (Poland) in 2007 and in Berlin (Germany) in 2010.

- legislație restrictivă (managementul apei/mediului/sănătatea peștelui);
- slaba reprezentare a sectorului.

Propuneri de acțiuni pentru a consolida sectorul și a promova creșterea acestuia:

Pentru factorii de decizie (în principal la nivel EU):

- simplificarea reglementării;
- să aplice o legislație adecvată și stimulativă;
- compensarea pierderilor;
- sprijin financiar pentru servicii de interes public;
- sprijin financiar pentru promovare.

Pentru fermieri și alți factori implicați:

- îmbunătățirea cooperării dintre producători și asociațiile acestora;
- îmbunătățirea cooperării cu instituțiile de cercetare (pentru inovare și pentru a sprijini legislația bazată pe știință);
- consolidarea colaborării cu organizațiile internaționale (de exemplu, AAC, FEAP, EATiP, NACEE);
- consolidarea implicării în programele globale de dezvoltare a culturii crapului (de exemplu, FAO);
- intensificarea inovației (intensificare durabilă) pentru a crește dezvoltarea și a îmbunătăți reziliența;
- dezvoltarea produselor cu valoare adăugată;
- elaborarea metodelor de cuantificare a valorii serviciilor ecosistemice;
- îmbunătățirea furnizării de date;
- să exploreze noi oportunități de finanțare.

3. CONCLUZII ALE DECLARAȚILOR ȘI REZOLUȚILOR ANTERIOARE ALE CONFERINȚELOR INTERNAȚIONALE ALE CRESCĂTORILOR DE CRAP

Mesajele Conferințelor Internaționale ale crescătorilor de Crap către factorii de decizie și părțile interesate din sector au contribuit la o mai bună recunoaștere a valorilor producției de pește din piscicultura de apă dulce în bazine de pământ, cu o atenție specială pentru cultivarea crapului comun care este considerat drept patrimoniu european. Trebuie considerat totuși că sectorul european de producție a crapului prezintă un anumit nivel de diversitate în funcție de resurse, condiții culturale și socio-economice. Acest lucru ar trebui luat în considerare în timpul elaborării strategiilor și programelor specifice de dezvoltare. Din 2011, când a fost organizată prima Conferință în Polonia, s-au putut observa diverse tendințe de dezvoltare.

Aplicarea tehnologiilor tradiționale de creștere a peștelui în eleșteie și iazuri a rămas dominantă în majoritatea regiunilor specific crapului, totuși au apărut și s-au consolidat pe scena sectorului european al crapului sisteme și tehnologii inovatoare, cum ar fi sistemele intensive, piscicultură multifuncțională în eleșteie și iazuri, combinația dintre sistemele intensive și extensive în bazine de pământ. Crapul este încă un produs tradițional, iar consumul lui este legat de sărbătorile religioase creștine.

Dezvoltarea produselor cu valoare adăugată a înregistrat rezultate moderate. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a elabora metode de cuantificare a valorii serviciilor ecosistemice care ar putea sta la baza unui sprijin financiar adecvat pentru acestea, cu toate acestea, există și oportunități mari în inovare pentru a consolida creșterea durabilă, viabilitatea economică și reziliența. Rămâne o sarcină importantă consolidarea cooperării între producători și asociațiile acestora și îmbunătățirea reprezentării internaționale a sectorului pentru ca valorile specifice pisciculturii de apă dulce în eleșteie și iazuri să fie mai bine recunoscute și considerate ca parte esențială a programelor de dezvoltare din Europa și din întreaga lume.

Având în vedere toate cele de mai sus și ținând cont de noile provocări apărute în ultimii patru ani (măsuri anti pandemice, secete și ploi abundente, războaie, tulburări economice și financiare), participanții la cea de-a 6-a Conferință Internațională a Crescătorilor de Crap desfășurată la Szarvas, Ungaria, a adoptat în unanimitate „Declarația Szarvas 2023”.